

Војни комплекс „Пескови“

ИЗМЕЂУ НЕБА И ПЕСКА

Стрелиште „Пескови“ је 2017. и 2019. било изабрано за најбоље стрелиште за обуку. О њиховом успешном раду сведоче многе похвале и захвалнице, а ми смо се упутили тамо, не да пратимо још једну полигонску активност, већ да напишемо текст о том специфичном полигону, да у разговору са његовим припадницима чујемо како се ту одвијају живот и рад, какве су им обавезе, а какви планови.

Пише **Мира ШВЕДИЋ**
Фото-документација Центра за обуку КоВ Пожаревац

Вероватно не постоји припадник Војске који није чуо или није био на „Песковима“. То је препознатљив назив за добро знани полигон, тачније Самостално аутоматско стрелиште (САС) „Пескови“, или Војни комплекс „Пескови“, како се данас категорише. Људима са стране тај назив је необичан и често се питају зашто се војни пологон тако зове, а одговор је једноставан – назив му је наденула локација, јер је смештен на Пожеженској пешчари.

Запутили смо се на „Пескове” у пратњи мајора Александра Живковића, начелника Одсека за људске ресурсе Центра за обуку КоВ у Пожаревцу. Иначе, полигон је у саставу тог центра и у надлежности Команде за обуку ГШ ВС.

ПОРЕД МОСТА НА РЕЦИ ПЕК

Војни комплекс „Пескови” удаљен је 47 километара од Пожаревца, налази се највећим делом у широј околини Великог Градишта, од кога је удаљен око 12 km, а мањим делом припада општини Голубац. У његовој близини, на око 5.000 метара протиче река Дунав, чијом се левом обалом протеже територија Републике Румуније. Полигон је смештен у троуглу између села Пожежено, Винце и Кусиће.

Ако бисмо полигон гледали из ваздуха, очито је да је простор на коме се налази ненасељен, да је на ободима равничаст, а у централном делу брежуљкаст са максималном висином од 137 метара. Делимично је пошумљен, и тим делом газдују ЈП „Србијашуме”, а остало је ниско растиње које може да успева у пешчаним условима. У непосредној близини је приватни рибњак.

До полигона долазимо пољским путем који води од раскрснице путева Кусиће–Браничево код моста на реци Пек. Војни комплекс „Пескови” заузима површину од око 300 хектара. Површина објекта где се врши обезбеђење је око четири хектара, а површина стрелишног простора и полигона за извођење обуке око 15 хектара.

– Стрелиште је ту од краја шездесетих година. Некада су тај простор и објекти припадали пољопривредној задрузи и већина објеката је из тог периода. Потом га је Војска закупила за своје потребе и њој је остао на даље коришћење. Својевремено су овде логоровале скоро све јединице старог Београдског гарнизона, Војна академија, Гарда, Средња војна школа. Потом је, од 1992. до 1995, полигон са објектима прешао у надлежности Војне академије, а онда Гарде. У том периоду ту су уведени вода и струја, а коришћен је и за логоровања. Потом је проширен и израђено је вежбалиште за бацање бомби. У надлежност Пешадијског школског центра Пожаревац пребачен је 1999, а данас активности на стрелишту планира Одсек за обуку Команде Центра за обуку КоВ, на основу захтева јединица. Корисници су скоро све јединице Команде за обуку и Копнене војске, припадници 72. бригаде за специјалне операције, 5. батаљона војне полиције, Гарде, Војне академије, јединице МУП-а, али и остале структуре са којима постоји закључен Уговор о коришћењу – започиње причу о полигону мајор Живковић и додаје да је полигон намерно полу-

уређен, јер ко ту дође да гађа, уређује га по својој вољи. – Услови, дакле, нису као што је на другим стрелиштима – „Бубањ поток”, „Међа” јер су то типска стрелишта. Ово је нетипско, али пружа идеалне услове за извођење гађања у готово ратним условима.

НЕТИПСКО СТРЕЛИШТЕ

Улазимо у командни простор полигона који је ограђен и обезбеђен. На средини се зелени свеже покошена трава, а по ободу се налазе објекти за смештај сталног састава стрелишта и полигонске технике. Укупно 11 објеката. Поред пријавнице и просторије за рад дежурног ту је и зграда у којој је канцеларија управника и где је размештено људство које ради на стрелишту. Нижу се затим, са леве и десне стране, објекти за смештај људства из јединица које долазе на полигон, па простор за привремену команду, магацин за УБС са балистичком заштитом, који је под обезбеђењем стражара, приручни магацин за смештај уређаја КОРС и КОПС, акумулаторска станица, просторија за смештај инжињеријског алата, кухињско-трпезаријски блок, који је сређен да задовољи велики број људи. У средини се по потреби јединица које ту долазе формира и логорски простор са шаторима.

Управник стрелишта ВК „Пескови” је заставник Миролуб Вељковић, који је на полигону од 2012. године. Од њега сазнајемо да у постојећем логорском простору може да се смести око двеста људи, а под шаторима и више од четиристо. Када је реч о другом делу полигона, оном далеко већем, неограђеном стрелишту, ту у логорским условима може да буде и више људи. Управник објашњава да стрелиште има два сектора за гађање на којима се реализују сва гађања из пешадијског наоружања до калибра 12,7 милиметара, један полигон за гађање ручном одбрамбеном бомбом у рејону „Велика равна” и привремена вежбалишта за реализацију вежби са бојевим минско-експлозивним средствима у рејонима „Врвине”, „Рујак” и „Велики део”, као и два-три места за тактичку обуку која су у „Великом делу”.

Поред два постојећа сектора за гађање, израђено је 11 наставних објеката „Насељено место”, од којих су три спратна и осам приземних. Они служе за реализацију тактичке обуке по тематици извођења борбених дејстава у насељеном месту. Објекат „Торањ” намењен је за смештај оператера са уређајима из комплета КОРС (КОПС) за управљање метном ситуацијом посебно у лошијим метеоролошким условима.

– И једно и друго стрелиште је полууређено и омогућава постављање метне ситуације у складу

са упутствима и планом и програмом гађања. За нека специфична гађања специјалних, извиђачких и падобронских јединица, за тактичке вежбе са бојевим гађањем, где се поставља тактичка ситуација, могуће је и постављање насељеног места. Имамо монтажне објекте, кућице од дрвета које се постављају у сектор гађања. За реализацију вежби са бојевим гађањем урађена је тактичка стаза која се користи током провере одељења за интервенције пре реализације ТВБГ – објашњава управник заставник Мирољуб Вељковић и истиче да тај полигон, због близине и размештаја, најчешће користе припадници 72. бригаде за специјалне операције, а погодан је и за гађања новоуведеним средствима у наоружање Војске.

Према његовим речима, посебност тог полигона је управо помињања намерна полууређеност.

– Комплетан полигон горе нема никаву инфраструктуру, струју, воду нити асфалтну комуникацију, само природне услове. И то је драж овог комплекса јер се већина дејстава изводи у приближно ратним условима. Међутим, како је на њему већином песак, сектори на стрелишту морају се уређивати у инжењеријском смислу јер ветар помера тај песак, стварају се дине, па инжењеријске машине морају да изађу на терен да поравнају простор за стрелиште. Понекад, кад дува кошава, толико подиже песак да не може да се гађа без маске.

Управник стрелишта „Пескови” одговоран је за обезбеђење објеката и уређаја КОРС и КОПС на полигону, за исправност и функционалност технике, а, такође, припрема и уређује стрелиште у складу са захтевима корисника стрелишта. Приликом доласка јединице која ће ту извести гађање успоставља лични контакт са руководиоцем гађања, односно најодговорнијим лицем привременог корисника стрелишта за стање на стрелишту по свим питањима. Њега информише о стању рејона размештаја на стрелишту, стању објеката и технике, а након гађања обилазе рејон мета како би се уверили да нема неактивираних или заосталих убојних средстава.

Заставник Вељковић каже да имају добар однос и са мештанима околних села. Обавештавају

Заставник
Мирољуб Вељковић:
За нека специфична
гађања специјалних,
извиђачких и
падобронских јединица,
за тактичке вежбе са
бојевим гађањем где
се поставља тактичка
ситуација, могуће је и
постављање насељеног
места. Имамо монтажне
објекте, кућице
од дрвета које се
постављају у сектор
гађања.

их о времену гађања путем средстава јавног информисања и истиче да до сада није било проблема, јер се то земљиште уопште не користи, осим за сечу шуме. А и са „Србијашумама” имају добру сарадњу и на време обавештавају раднике да се помере на сигурне позиције док траје гађање.

ИСКУСНО ЛЈУДСТВО

Поред управника, полигон има руковаоца и лјудство које одржава опрему КОРС и обезбеђује логорски простор. Разговарамо са послужоцима стрелишном опремом, десетарима Драганом Ђурићем и Бранком Живковићем. Они су на полигону још од децембра 1993. године. Искусни су и самостални у раду.

Причају како је када су дошли на стрелиште, ту радило само четворо људи, а онда су током 1996. године остали само њих двојица – сваки други дан је један од њих био дежуран. Сада их је седморица, а недавно им је дошао још један електромеханичар за погонску опрему који им много помаже. Уопште, како кажу, сваки човек је добродошао, не само за рад на вежбалиштима него и за помоћ око уређења објеката, јер сами мењају цреп, крече, замењују оштећене делове, раде дезинфекцију.

Када је реч о опреми са којом раде, десетари причају да се за гађање на секторима користи

КОРС М78, који је старијег типа, и КОРС УВМ, нови модификовани радарски комплет. Стрелишну опрему превозе са два војна возила сваког јутра, постављају је на вежбалиште и после гађања пакују и враћају назад. Живковић додаје да то није нимало лако јер је један уређај тежак 23 килограма. Десетар Ђурић каже да су због ветра, кошаве која зна да дува и сто километара на сат, и због свеprisутног песка, услови за гађање веома захтевни, али да они после толико година рада више и не обраћају пажњу на то. Раде у свим условима, осим када грми, јер тада не смеју да укључе уређај. Тада се гађања померају за један дан и свака јединица која долази на полигон рачуна на то и увек узима један дан резерве да може да изведе предвиђена гађања.

Са КОРС-ом опслужују и полигоне у Никинцима, „Међу”, „Пасуљанске ливаде” и

„Орешац”, а кад су веће вежбе, одлазе као испомоћ са тим уређајем јер ради на акумулаторе и може да се постави и на пољани.

Наши саговорници памте и периоде када је била редовна војска и када су се свакодневно смењивале јединице.

Десетар Ђурић каже да запослени немају пуно контаката са припадницима јединица које ту дођу. Добијају план гађања, сатницу и њихово је да поставе опреме и брину да стрелиште буде уређено за гађање.

– Наше је и да им предамо објекте за становање, а њихово да нам их врате у исправном стању на крају терена – додаје десетар Живковић.

Понекад јединице које дођу на логоровање поведу и своју логистику. Могу да инсталирају кухињу и припремају храну у пољским условима, као и да подигну трпезаријски шатор. На полигону постоји и магацин за смештај хране. Такође, санитарска заштита је њихова.

Примећујемо да су добро уредили круг, а они нам кажу да је могло да буде и боље, али их спречава киша која често пада. Сећају се десетари Ђурић и Живковић неких других киша, тешких плавних година због близине реке Пек.

Наши саговорници се надају да ће се убудуће стварати још бољи

Десетар
Бранко Живковић

Десетар
Драган Ђурић

НАМЕНА

Самостално аутоматизовано стрелиште (САС) „Пескови” намењено је за извршење програмских гађања из пешадијског оружја, реализацију вежби са бојевим минско-експлозивним средствима, извршење тактичких вежби са бојевим гађањима одељењем и увежбавања и вежбе до нивоа чете, а у складу са израђеном балистичко-сигурносном проценом. Такође, стрелиште се користи за извођење дела опитних, показних, методско-показних, контролних и гађања за испитивање тачности и прецизности пешадијског оружја.

БРОЈКЕ

На стрелишту се годишње реализује 400–500 разних гађања које изврши од 8.000 до 10.000 извршилаца. Уобичајено годишње ту логорује десетак јединица, које се на полигону задржавају између седам и петнаест дана.

КАПАЦИТЕТИ

Стрелиште „Пескови” има два сектора за гађање на којима се реализују сва гађања из пешадијског наоружања до калибра 12,7 mm, један полигон за гађање ручном одбрамбеном бомбом у рејону „Велика равана” и привремена вежбалишта за реализацију вежби са бојевим минско-експлозивним средствима у рејонима „Врвине”, „Рујак” и „Велики део”, као и два-три места за тактичку обуку која су у „Великом делу”.

услови за рад. Тежиште је на постављању уређаја за гађање покретних циљева, а надају се да ће се повећати и смештајни капацитети и побољшати услови за живот и рад.

Кажу нам да нису тако уређени као „Међа” или „Орешац”, али да и они имају своје адуте „у трци” за најбоље стрелиште. Више пута су улазили у ужи избор, а 2017. и 2019. су били проглашени за најбоље. Сматрају да је конкуренција између полигона добра и пожељна јер тако једни друге подстичу да раде што боље. ■